

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Győri Ítéltábla a dr. Szendrő-Németh Tamás ügyvéd által képviselt **felperesnek** dr. Fejesné dr. Márton Zsuzsanna ügyvéd által képviselt **IV.r. alperes** ellen **1.560.000,-Ft kártérítés megfizetése** iránt indított perében a Vas Megyei Bíróság 2009. december 15. napján kelt, 20.G.40.087/2009/4. számú ítéletével szemben a IV.r. alperes által 5. sorszám alatt bejelentett fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a IV.r. alperesnek 37.500 (Harminchétezer-ötszáz) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felperes igazgatóságának elnöke, "A" megbízatása 2004. február 19. napján lejárt. Ekkor a szövetkezet igazgatóságának "B", "C", "D" és a IV.r. alperes voltak a tagjai. Az igazgatóság a 2004. február 24. napján megtartott ülésén - a 44/2004. számú igazgatósági határozattal - a IV.r. alperest megbízott elnöknek választotta. A 45/2004. számú határozattal az igazgatóság felhatalmazta a IV.r. alperest, hogy a szövetkezet „valamennyi nélkülözhető ingatlan értékesítésében járjon el, folytasson tárgyalásokat, szerződéstervezeteket készítse el”.

A IV.r. alperes - az igazgatósági tisztsége mellett - a 2002. január 5. napján kelt megbízási szerződés alapján ellátta a szövetkezet számviteli-, pénzügyi- és adózási feladatait; az éves beszámoló, az adóbevallások, a hitelkérelmek és kötelező jelentések elkészítését is. A IV.r. alperes vállalt tevékenysége a felperes adminisztrációja ellenőrzésére is kiterjedt. A megbízott IV.r. alperes havi díját 300.000.Ft + áfa összegben határozták meg. A felperes „számviteli politikája” szerint a mérlegkészítés határideje az üzleti évet követő év január 31. napja. 2006. január 2. napján a felperes nevében az I-III.r. alperes igazgatósági tagok, valamint a IV.r. alperes, mint megbízott a megbízási szerződést 2006. február 28.-i hatállyal közös megegyezéssel megszüntették. A felperes igazgatósági tagjai tisztségét a szövetkezet 2006. január 27. napján megtartott közgyűlésén hozott határozattal felmentéssel

megszüntette. A szövetkezet újabb elnököt 2006. február 18. napján választott "E" személyében. 2006. február 7. napján a IV.r. alperes - megbízottként - tájékoztatta a szövetkezet igazgatóságát, hogy a megbízási szerződésből hátralévő időtartamban a szerződésben meghatározott feladatait nem tudja teljeskörűen és határidőre ellátni, mert a szövetkezet az ahhoz szükséges személyi feltételeket - a dolgozók táppénzes állományba kerülése és munkaviszonya megszüntetése miatt - nem tudja biztosítani. Ennek megfelelően a IV.r. alperes elmulasztotta a megbízási szerződés fennállta alatt a szövetkezet számviteli beszámolóját (benne a 2005. évi mérleget) elkészíteni, ezért a felperes annak elkészítésével másik könyvelőcéget - a "F" Bt.-t- bízott meg 1.560.000,-Ft megbízási díj ellenében.

A felperes a külső adótanácsadó cégnek kifizetett megbízási díj megfizetése iránt a IV.r. alperessel szemben - jelen eljárást megelőzően - már pert kezdeményezett. A másodfokú eljárásban jogerőre emelkedett, keresetet elutasító ítéletének indokolása szerint a IV.r. alperes megbízási szerződésben foglalt kötelezettsége nem terjedt ki a számviteli beszámoló 2006. február 28. napjáig történő elkészítésére, ilyen kötelezettsége csak a szövetkezet előző évi mérlegére vonatkozott. A mérleg elkészítéséhez szükséges feltételeket azonban a szövetkezet nem biztosította, mert az igazgatóság - a IV.r. alperes jelzése ellenére - nem tartotta szükségesnek a napi könyvelési feladatokat elvégző könyvelő felvételét. Ezen jogerős határozatra figyelemmel a felperes keresetében hangsúlyozta, hogy jelen eljárásban a IV.r. alperest a tisztségviselői kötelezettsége megszegése miatt perli.

- o - o - o -

A felperes keresetében 1.560.000,-Ft tőke, valamint annak a 2006. június 1. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni a IV.r. alperest. Azzal érvelt, hogy a IV.r. alperes megbízási szerződése szerint a szerződésben foglaltak teljesítését a szövetkezet elnöke ellenőrzi és szövetkezeti elnök hiányában az igazgatóság. A IV.r. alperesnek, mint az igazgatóság elnökének ellenőriznie kellett volna a IV.r. alperes - mint megbízott könyvelő - tevékenységét, ennek elmulasztásáért kártérítési felelősséggel tartozik. Értékelése szerint a megbízott könyvelői tisztséggel összeférhetetlen a IV.r. alperes által szintén elvállalt megbízott igazgatósági elnöki tisztség. Igazolta, hogy a 2003-2004. üzleti évekre vonatkozó éves beszámoló 2004. január 31., illetve 2005. január 31. napjáig elkészült.

A IV.r. alperes ellenkérelmében a vele szemben előterjesztett kereset elutasítását kérte. Védekezése szerint a 2004. február 24. napján meghozott igazgatósági határozatokkal az igazgatóság nem megbízott elnököt választott, hanem egyes elnöki feladatokkal bízta meg a IV.r. alperest. A többletfeladatokat a IV.r. alperes elvégezte. Rámutatott, hogy a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (Számv.tv.) 3.§. (6) bekezdése szerint a mérlegkészítés időpontja nem azonos az adott üzleti év mérlege, illetve számviteli beszámolója elkészítésének határidejével. A mérlegkészítés időpontja az az időpont, ameddig a számviteli beszámoló alapjául szolgáló számviteli értékeléseket el kell végezni. Így az éves beszámoló elkészítésének határidejét sem a IV.r. alperessel kötött könyvelői megbízási szerződés, sem pedig a felperes számviteli politikája nem tartalmazza. A felperes által csatolt beszámoló fedlapokkal kapcsolatban azt adta elő, hogy a könyvelést végző program rögzíti

automatikusan a beszámoló elkészítésének dátumát, azonban a felperes által hivatkozott években sem készült el az éves beszámoló január 31. napjáig, azokról - utóbb - a szövetkezet közgyűlése határozott.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a IV.r. alperessel szemben előterjesztett keresetet elutasította, egyben kötelezte a felperest a IV.r. alperes javára perköltség fizetésére. Az elsőfokú bíróság határozata indokolásában az új szövetkezetekről szóló 2000. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Úszt.) 38.§. (1) bekezdése, valamint a Ptk.318.§. (1) bekezdése és a 339.§. (1) bekezdése alapján vizsgálta a IV.r. alperes kártérítési felelősségét. A lefolytatott bizonyítási eljárás alapján megállapította, hogy a mérleg elkészítéséhez a felperes nem biztosította a IV.r. alperes részére a szükséges feltételeket, mivel a felperes a 2006. év elején könyvelővel nem rendelkezett. A könyvelőt az igazgatóság lett volna jogosult felvenni, azonban az igazgatóság IV.r. alperesen kívüli tagjai a 2006. január 1. napja és 2006. február 28. napja közötti időszakban ezt nem tartották szükségesnek. A IV.r. alperes önálló munkáltatói jogkört nem gyakorolhatott és a 44/2004. számú igazgatósági határozat alapján nem dönthetett könyvelő felvételéről. Álláspontja szerint az alperes jogellenes magatartását és vétkeességét az sem alapoza meg, hogy „önmagát - mint könyveléssel megbízott vállalkozót - nem ellenőrizte" kellőképpen, tekintve, hogy ez a feladat a további igazgatósági tagokat „illette".

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a IV.r. alperes kereset szerinti marasztalását. Fellebbezésében vitatta, hogy nyilvánvaló lenne az, hogy a IV.r. alperesnek - mint igazgatósági tagnak - nem kellett volna ellenőriznie a IV.r. alperest, mint megbízott könyvelőt. Ismét rámutatott, hogy az általa csatolt fedlapok szerint a korábbi évek számviteli beszámolója az üzleti évet követő év január 31. napjáig elkészült. Azonban a 2005. üzleti évről a számviteli beszámoló - a további igazgatósági tagok 2006. március 27. napján kelt levele szerinti IV.r. alperesi ígéret ellenére - nem készült el. Ebből következik, hogy a IV.r. alperes - mint vezető tisztségviselő - nem az ilyen tisztséget betöltő személyektől általában elvárható gondossággal járt el. A fellebbezésben kifogásolta azt is, hogy a IV.r. alperes - mint igazgatósági tag - nem tett semmit a megbízotti feladatok ellátásához szükséges feltételek biztosítása, vagyis az alkalmazott könyvelő felvétele érdekében. A fellebbezésben sérelmezte azt is, hogy a IV.r. alperessel szembeni kereset tárgyalását az elsőfokú bíróság annak ellenére különítette el, hogy az I-IV.r. alperesek egységes pertársak. A felperes a fellebbezési eljárás során fellebbezését kiegészítette, melyhez csatolta a 2006. január 27. napján megtartott közgyűlés jegyzőkönyvét is. Kifejtette, hogy a IV.r. alperes 2006. februárjában eltitkolta a szövetkezet újonnan megválasztott elnöke elől, hogy vele az előző igazgatóság már 2006. január 2. napján szerződést bontott. Értékelése szerint ez is alátámasztja azt, hogy a IV.r. alperes nem gondos tisztviselő módjára és a felperes javára járt el.

A IV.r. alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a már kifejtett indokok alapján való helybenhagyását, valamint a felperes perköltségben való marasztalását kérte. Fellebbezési ellenkérelmében kiemelte a Számv.tv. 3.§. (6) bekezdése 1./ pontjára hivatkozását, valamint azt, hogy a felperes igazgatósági tagjai már a szövetkezet 2006. január 27. napján megtartott közgyűlésén visszahívásra kerültek, amely miatt nem volt

lehetőségük a könyvelési feladatok feltételeinek biztosítására. A IV.r. alperes a felperes fellebbezés kiegészítésére észrevételeket is előterjesztett, amelyben hivatkozott az 1992. évi I. törvény 21.§ (1) és (2) bekezdéseinek rendelkezésére.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges mértékben lefolytatta, az így beszerzett bizonyítékokat a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően értékelte, azok alapján helyes tényállást állapított meg és az abból levont, a IV.r. alperes kártérítési felelősségének hiányára vonatkozó jogi következtetése is helytálló. Ezért az ítéletábra az elsőfokú ítéletet annak helyes indokai alapján hagyta helyben. Az elsőfokú határozat indokait részletesen megismételni nem kívánja, így azokra csupán utal (Pp. 254. § (3) bekezdés).

Elsődlegesen az ítéletábra rögzíti, hogy a felek közötti jogvita elbírálására nem volt alkalmazható a 2000. évi CXLI. törvény (Úszt.), mivel a felek egyező előadásának megfelelően a felperes alapszabályát az Úszt. rendelkezéseivel összhangban nem módosította. A keresetbeli történeti tények bekövetkeztekor még nem lépett hatályba a szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény (Szvt.II.) sem, így a kereset elbírálására a szövetkezetekről szóló 1992. évi I. törvény (Szvt.I.) szabályai az irányadók. Azonban az Szvt.I. tisztségviselői felelősségre vonatkozó szabályai (40.§ (1) bekezdés) figyelembevételével sem állapítható meg a IV.r. alperes kártérítési felelőssége.

A fellebbezés alapján az ítéletábra az alábbiakra mutat rá:

Alapítanul sérelmezi a felperes fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság az eljárásjog szabályait (Pp.51.§ a.) pontját és a 213§) megsértve járt el, amikor a felperes által az I-III. és IV.r. alperesekkel, mint egységes pertársakkal szemben előterjesztett kereseti kérelmet a IV.r. alperessel szemben elkülönítette. Ugyanis a Ptk.344.§. (1) bekezdése szerint a kártérítéssel egyetemlegesen felelő alperesek nem minősültek egységes pertársaknak, a felperes bármelyikükkel szemben és valamennyiük ellen is érvényesíthette vélt kárigényét, ezért a IV.r. alperessel szembeni elkülönítésnek nem volt eljárásjogi akadály.

Nem osztotta az ítéletábra azt a fellebbezési álláspontot sem, hogy a IV.r. alperesnek a szövetkezet éves beszámolóját 2006. január 31. napjáig el kellett volna el- készítenie. A Számv.tv.3.§. (6) bekezdése szerint a mérlegkészítés időpontja a mérleg egyes tételeihez kapcsolódóan meghatározott azon - az üzleti év mérleg-fordulónapját követő - időpont, amely időpontig a megbízható és valós vagyoni helyzet bemutatásához szükséges értékelési feladatokat el lehet és el kell végezni.

A IV. r. alperes helyesen érvelt azzal, hogy a számviteli politika 5.3 pontjában meghatározott mérlegkészítési időpont nem azonos az előző üzleti év mérlege, illetve számviteli beszámolója elkészítésének határidejével. A számviteli beszámoló elkészítésének végső határidejét a számvitelről szóló törvény és az alperessel kötött megbízási szerződés sem határozza meg. Ebből következően azt a Számv. tv. 153.§ (1) bekezdésében meghatározott letétbe helyezési határidőig, az üzleti évet követő 150. napig kell elkészíteni. Ezért a IV.r.

alperesnek az alperesek igazgatósági tisztsége megszűnéséig - azaz 2006. január 27. napjáig - sem a mérleget, sem pedig a számviteli beszámolót nem kellett elkészítenie. Így IV.r. alperes nem mulasztott - igazgatósági tagként - a számviteli beszámoló elkészítése feltételeinek biztosításában, az újabb könyvelő felvételében. Ugyanakkor a felperes az I.-III. alperesekkel szemben előterjesztett keresetrészt elutasító részítélet elleni fellebbezés másodfokú tárgyalásán (2010.február 17. - Gf.II.20.403/2009/8. tjk.) nem vitatta az alperesek azon előadását, hogy a táppénzes állományba került könyvelők helyett a minimális tevékenységet folytató felpereshez már nem volt indokolt újabb könyvelő felvétele.

Az elsőfokú bíróság helytállóan mutatott rá, hogy az igazgatósági tag IV.r. alperestől nem volt elvárható, hogy önmagát - mint megbízott könyvelőt - ellenőrizze. A több funkciót ellátó tisztségviselő „saját maga általi ellenőrzése” nem értelmezhető jogi képtelenség; ilyen esetben az ellenőrzési kötelezettség helyesen a többi igazgatósági testületi tagot terheli.

A fentiekből következően a IV.r. alperest a számviteli beszámoló elkészítésének elmaradása miatt szövetkezeti tisztségviselőként sem terheli kártérítési felelősség (Szvt.II.40.§ (1) bekezdés), így a felperesnél felmerült 1.560.000,-Ft kiadás megfizetésére nem kötelezhető. Az ítélet az elsőfokú ítéletet a Pp.253.§ (2) bekezdése alapján hagyta helyben.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a pereszes felperes köteles a fellebbezési eljárás során felmerült saját - és alperesi perköltség viselésére. (Pp. 78. § (1) bekezdése) A IV. r. alperes ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségét a 32/2003.(VIII.22.) IM. rendelet 3.§ (2) bekezdése a./ pontja alapján határozta meg.

Győr, 2010. május 12. napján

Dr. Szalai György sk. a
tanács elnöke

Dr. Ferenczy Tamás sk.
előadó bíró

Dr. Bajnok István sk. bíró